

Treball Fi de Grau Any 2022-2023

Àrea del TFG Atenció i suport social

“TERANGA”

LA CONVIVÈNCIA INTERRELIGIOSA A MBOUR, SENEGAL.

Autora: Alba Pérez Pedrerol

Tutora: Carmen Alba Siles

Universitat Oberta de Catalunya

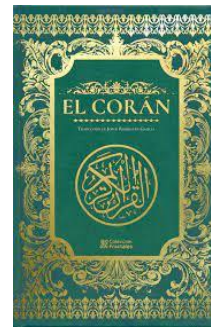
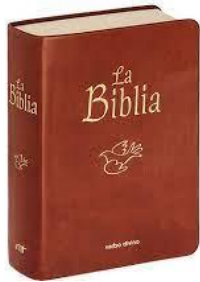
En primer lloc, cal assumir el profund desconeixement que ens separa de l'islam com a tradició i dels musulmans com a col·lectiu humà. Amb el primer compartim el llegat abrahàmic, i amb els segons compartim carrers, escoles i dispensaris, tot i el vel d'indiferència mútua que ens separa. El recel propi sovint s'emmiralla en el recel dels altres, i al final resulta que tots som víctimes d'una desconfiança que ens allunya tot i viure en el mateix escenari social. (Moreras, 2017)

Agraïments:

A la Marie Claire Eva D, el David M, la Mansata K, el Jaume R, l'Adama T i el Bassirou D; per compartir les seves vivències personals, enriquint-me personalment i facilitar-me el camí cap a la meva pràctica professional.

A la meva tutora Carmen Alba, per saber orientar la meva feina amb rigor i esforç personal donant-me llum en tot moment.

A tots els senegalesos i senegaleses d'aquí i d'allà que formen part de la meva vida personal, amb estima i reconeixement. I el Senegal, país de la "teranga", que em deixa una empremta permanent en el meu camí de vida.

Resum: El treball vol mostrar que la convivència pacífica interreligiosa és possible. Per això em centro en Senegal, un país que des de fa segles és un gran exemple de convivència interreligiosa; ja que el Senegal conviu amb el cristianisme i l'islam de manera pacífica i sense conflictes. La ciutat de Mbour, Senegal serà el context d'estudi vivencial.

Catalunya està caracteritzat per la presència de diferents religions, i per tant la necessitat de crear un diàleg que ens apropi i enriqueixi mútuament. Les implicacions del treball haurien de ser rellevants per la pràctica professional de l'educador/a social, per tal d'identificar els llaços d'unió entre cultures religioses diferents i saber crear un bon ambient de convivència. Per això és crucial aplicar la mirada de l'educador/a social i qüestionar-se les pròpies accions lliures de prejudicis per actuar doncs amb millors recursos i estratègies.

Paraules clau: Fe, cristianisme, islam, convivència interreligiosa, cohabitació pacífica i "teranga".

Abstract: This project wants to show that peaceful interreligious coexistence is possible. Therefore, I focus on Senegal, a country that has been a great example of interreligious coexistence for centuries; this country cohabits with Christianity and Islam in peaceful way and without conflicts. The city of Mbour, Senegal will be the context of experiential study.

Our territory is characterized by the plurality of religions and the necessity of creating dialogue as a purpose of enriching and bringing us closer. Project implications should be relevant for the professional practice of the social worker, in order to identify bonds of union between different religious cultures, as well as to create a coexistence environment. For that reason, it is crucial to apply the social worker perspective and wonder about the same actions without prejudices as a way to act with better resources and strategies.

Key words: faith, Christianity, Islam, interreligious coexistence, peaceful coexistence and "teranga".

INDEX:

-INTRODUCCIÓ:	6
-OBJECTIUS:	7
-MARC TEÒRIC:	8
Interreligiositat i acció social	8
Senegal, un model de convivència pacífica interreligiosa	8
Les Murides, la cofraria més influent al Senegal	9
Sufisme, la branca espiritual de l'islam	9
Drets humans i religió	10
L'Alcorà i la Bíblia; dos llibres sagrats	11
Diàleg interreligiós	12
Convivència interreligiosa al Senegal	12
Senegal, el país de la "teranga"	13
Convivència senegalesa a Catalunya	13
-METODOLOGIA:	14
Eines metodològiques emprades	14
Recerca documental	15
Recerca empírica	15
Preceptes comuns dels llibres sagrats	16
Les veus de la convivència pacífica interreligiosa	17
Gràfic de relacions dels participants	20
Experiència interreligiosa a Mbour	20
Aproximació a les veus dels entrevistats/des	21
Assoliment dels objectius	24
CONSIDERACIONS FINALS	26
-BIBLIOGRAFIA:.....	28
-ANNEX:	30
Annex 1:Declaració de consentiment informat	30
Annex 2: Model d'entrevista	32
Annex 3: Marie Claire Eva Dione	33
Annex 4: David Moore	34
Annex 5: Mansata Kondjira	36
Annex 6: Jaume Riera	37
Annex 7:Adama Touré	38
Annex 8: Bassirou Diop	39

-INTRODUCCIÓ:

La dignitat de la persona és la pedra angular sobre la que s'inscriu la resta de valors fonamentals. D'aquesta manera, la persona ha de ser respectada més enllà de la religió que practiqui. Així mateix, és totalment necessari facilitar a l'altre poder viure conforme la seva religió, ja que la llibertat religiosa permet el desenvolupament de la persona en al seva totalitat. (Arias, F; 2016)

El meu interès i la meva curiositat per les religions fa molts anys que estan presents en mi i ha anat creixent des de la meva dedicació al món social. Aquest treball posa de manifest la importància en l'educació social de transformar la mirada tenint en compte la religiositat i l'espiritualitat de les persones que tenen creences religioses. Tot i que vivim en un marc aconfessional, la realitat social és multireligiosa, atès que gran part de les persones migrades que han arribat a casa nostra durant les últimes dècades, una part de la seva identitat són les creences religioses de la seva cultura d'origen.

El Senegal és un gran exemple de convivència pacífica interreligiosa i a través de la meva pròpia experiència al país, faré viable aquesta convivència interreligiosa com a diàleg de vida. També per esbrinar punts comuns entre ambdues religions, he anat a buscar els preceptes més importants dels dos llibres sagrats i així fer un paral·lelisme dels 4 preceptes escollits com eix de la proposta interreligiosa, en l'educació social per tenir una projecció aconfessional.

Un dels reptes, com a professionals de l'Educació Social, és que en contextos de confluència de diferents creences i de la seva absència, generar un espai de diàleg interreligiós, que permeti activar valors com la tolerància el respecte, la convivència pacífica, etc.

Actualment, treballo en un centre obert amb adolescents, definit dins del marc de la diversitat religiosa; per tal d'esbrinar recursos i estratègies que m'apropin aquesta convivència, anem al Senegal. Aquest treball m'ha ajudat a reflexionar sobre aspectes relacionals i transcendents que el ritme i les dinàmiques quotidianes dificultaven, a través de la meva experiència al país de la "teranga", al Senegal.

-OBJECTIUS:

Objectiu general: Mostrar que la convivència pacífica interreligiosa és possible.

-Objectiu específic 1: Visibilitzar la convivència pacífica de Mbour, Senegal.

-Objectiu específic 2: Presentar possibles connexions entre els dos llibres sagrats.

-Objectiu específic 3: Relacionar els diferents punts de vista dels creients de Mbour, Senegal.

-Objectiu específic 4: Observar la convivència de festivitats cristianes i musulmanes a Mbour.

-Objectiu específic 5: Defensar la necessitat d'abordar la religiositat com una oportunitat per afavorir la cohesió social.

-MARC TEÒRIC:

Interreligiositat i acció social

Tal com explica Benavent (2012), les religions són construccions culturals que estructuradament coordinen creences, valors, símbols i experiències de diferents grups de persones que comparteixen una visió de la transcendència. Tot i que existeixen diferències entre religions, totes elles comparteixen la creença en una realitat espiritual; aquesta espiritualitat es troba al cor de les religions. "Un monjo cristià i un monjo budista donen uns registres neurobiològics molt similars" (R.M. Nogués, 2007; 150).

La convivència pacífica de diferents religions en el mateix context territorial, dona lloc al diàleg interreligiós; aquest comporta una interacció positiva, cooperativa i constructiva entre diferents creences religioses i espirituals per a la promoció de l'agermanament i l'acceptació.

Com a professionals en l'àmbit de l'educació social, és primordial tenir eines i estratègies per valorar de la importància de l'espiritualitat en la vida dels educands, per tal d'adequar la nostra pràctica professional en cas que hi hagi vivències religioses i espirituals arrelades.

Senegal, un model de convivència pacífica interreligiosa

L'Oficina d'informació diplomàtica (2022), detalla Senegal; país de l'Àfrica i la seva capital Dakar amb un total de 2.732.000 habitants. A la regió de Thies, es troba la ciutat de Mbour amb un total de 243.000 habitants. L'idioma oficial del país és el francès, tot i que hi ha altres llengües nacionals: Wolof, Serer, Peul, Mandinga, Soninké i Diola. El diari Expansión (2023), cita l'any 2021 a el Senegal amb un PIB (producte interior brut) anual de 23.354 M€, i per capita fou de 1.358 €. Pel que fa a la immigració al Senegal, les últimes dades publicades per l'ONU sumen un total de 275.239 d'immigrants; això suposa un 1,69% de la població de el Senegal.

Senegal es declara com estat laic (Art. 1 de la Constitució); tot i això, coexisteixen de forma pacífica diferents creences i religions. La revista "Nueva Sociedad" (2015)

afirma que el 90% de la població senegalesa són musulmans, vinculats espiritualment i socialment a poderoses confraries (Tijania, Muridí, Layeniya i Qadiriyya). El cristianisme és una minoria, representa el 10% de la població; principalment present en el centre oest i sud del país. Es tracta del cristianisme catòlic; es distingeix per l'autoritat única que ve de Roma i que té el seu cap en el pap

Les Murides, la confraria més influent al Senegal

Segons el "Dictionnaire de français Larousse", una confraria és una organització religiosa que reuneix seguidors que segueixen el camí místic, realitzant exercicis espirituals sota la direcció d'un mestre. Tal com explica (Habibou , 2012) a la revista digital Emporion; al Senegal la majoria de musulmans s'adscriuen a diferents confraries, la més influent al Senegal per no dir a tota l'Àfrica Occidental és la dels Murides. Fou fundat a començaments del segle XX pel Xeic Ahmadou Bamba (1853-1927). Aquesta confraria està molt marcada per la cultura africana i concretament la wolof. Els adeptes efectuen pelegrinatges a la ciutat santa senegalesa de Touba; situada a uns 200 km a l'est de Dakar, on es commemora cada any la sortida a l'exili del Xeic Ahmadou Bamba el 1895, forçat per l'autoritat colonial francesa. Murida significa "voluntat / el que aspira", referit a la gràcia de Déu. La confraria dels Murides forma part del corrent musulmà sufista.

Sufisme, la branca espiritual de l'islam

L'islam té una gran diversitat interna, les dues branques principals són els sunnites i els xiïtes. L'article "Sunismo y chiismo, las dos ramas del Islam" (La Vanguardia, 2019) considera que, aproximadament, el 80 % de la població musulmana és sunnita i el 20% xiïta, la gran majoria iranians. A banda de sunnites i xiïtes hi ha múltiples branques, moviments i escoles dins de l'islam, com per exemple el corrent sufí, que és el vessant místic d'aquesta religió.

Segons la "Revista Comillas" (2018); el sufisme aprofundeix la dimensió interna i l'aspecte espiritual de l'islam. El sufisme es viu com una experiència sentida des de la interioritat, la qual es fa notar en l'entorn com una transformació interna. "La doctrina del sufismo consiste en que el hombre se entrega voluntariamente en cuerpo y alma a Dios" (Gamal, A ;2018).

L'Alcorà; (García, I, 2013) [13/11] “Sepan que dios no cambia la condición de un pueblo hasta que ellos no cambien lo que hay en sí mismos”- اعلم أن الله لا يغير حالة الشعب حتى يغيروا ما في حد ذاته.

La web “Islam Religion” (2023) explica que l'islam és, pels sufís, el marc a través del qual té lloc l'experiència espiritual, però aquest marc és obert i es desplega en tres etapes: islam, iman, ihsan: Islam vol dir submissió a Déu. L'islam és, senzillament, l'acceptació de què formem part d'una creació de la qual no som l'artífex. Acceptar l'islam és ser muslim i ser muslim, per tant, és mantenir una actitud, és aferrar-se a una manera d'estar en el món. Tenir la capacitat de reconèixer la submissió a la divinitat és indispensable per tal per poder conèixer el món i apreciar la realitat tal com és. Per conèixer, comprendre o descobrir res, primer cal reconèixer, ubicar-se, predisposar-se. La predisposició és l'islam, que és l'actitud reverent cap a la força creadora, i a partir d'aquí sorgeix l'iman, que és el mateix coneixement de la realitat que es va descobrint.

Drets humans i religió

Segons l'article 18 dels drets humans, proclamats per l'assemblea general de les nacions unides (desembre, 1948): "Tota persona té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió; aquest dret inclou la llibertat de canviar de religió o de creença, i la llibertat, individualment o col·lectivament, en públic o en privat, de manifestar la seva religió o creença per mitjà de l'ensenyament, la pràctica, el culte i l'observança".

Dues mirades del món a través de dues religions monoteistes

UNESCOCAT (2021) defineix el cristianisme com una religió revelada, que va néixer fa uns dos mil anys del judaisme i comença amb Jesús de Natzaret, reconegut pels cristians com a fill de Déu, a Judea (actual Palestina, Israel). Segons els "Llenguatges de l'Absolut" (2020) aproximadament 300 anys després, a la península aràbiga el profeta Muhàmmad va rebre la revelació de l'Alcorà, llibre sagrat i va transmetre el missatge proclamant la unitat de la humanitat.

El Departament de Justícia, Drets i Memòria, Gencat (2022) registra Catalunya amb un total de 7.275 centres de culte arreu del territori català, corresponents, principalment, a 14 confessions religioses. Les dues amb més de pes són el cristianisme catòlic i

l'islam. L'Església catòlica durant llargs períodes històrics ha tingut la categoria de religió oficial i d'estat. L'any 1974 s'obre el primer oratori islàmic i actualment amb un total de 290 oratoris. A finals de la dècada dels vuitanta i noranta l'islam s'ha consolidat a Catalunya. Així doncs, vivim i convivim en un context caracteritzat per aquesta pluralitat religiosa, que dona pas a la necessitat de diàleg a la nostra vida quotidiana, i per tant a la figura de l'educador/a social per un abordament conscient i positiu.

L'Alcorà i la Bíblia; dos llibres sagrats

-Alcorà

Segons García, I (2013) l'Alcorà és un llibre que ha sigut transmès oralment de memòria durant més de catorze segles i en l'actualitat, milers de persones el saben i el reciten de memòria diàriament.

Segons la UNESCO (2021); l'Alcorà és el llibre sagrat dels musulmans i musulmanes amb un únic text, l'original és en àrab. El llibre és símbol de la relació entre Déu i la humanitat i està format per 114 sures (capítols) i un total de 6.235 aleyas (versicles); que expliquen les revelacions que va rebre Muhàmmad al llarg de la seva vida (Barrio, 1999). El llibre es divideix en dos períodes separats per l'hègira (emigració) de Muhàmmad: una primera etapa en la qual va viure a la Meca (612-622 d.C.) i una segona en què va viure a Medina, fins a la seva mort (622-632 d.C.).

-Bíblia

La Bíblia és el context de textos religiosos del cristianisme. Jaroslav Pelikan (2008), va fer un estudi sobre l'evolució de la Bíblia. Aquesta és pels creients la paraula de Déu, inspiració divina; es tracta d'un llibre espiritual i parla sobre la història de la humanitat, la creació, la caiguda en el pecat i la seva salvació.

Segons la BCI-Bíblia catalana (2023); la Bíblia actual està dividida en dues parts: La primera, l'Antic Testament, amb 46 llibres, recull la història del poble d'Israel des que es va originar fins al naixement de Jesús. La segona, el Nou Testament, amb 27 llibres, conté: quatre evangelis, que narren la vida de Jesús; els Fets dels Apòstols i les Cartes, que descriuen la vida dels primers cristians; i l'Apocalipsi, últim llibre de la Bíblia.

Diàleg interreligiós

Una vegada a l'any, se celebra l'Assemblea del Consell Mundial d'Esglésies, en aquesta última Azza Karam (2022), va demanar més cooperació interreligiosa; sent indispensable conèixer altres religions i ser capaç de dialogar. A escala mundial, el diàleg interreligiós va tenir un fort impuls en l'era moderna amb el "Parlament Mundial de les Religions" (1993) , en el qual es van reunir uns 65000 representants de diverses religions. En aquesta trobada es va parlar dels nous reptes socials globals que ens enfrontàvem com a societat, amb el canvi climàtic i la preservació de la humanitat i doncs com gestionar l'exili i la migració. En aquesta darrera assemblea, Kuschel (2022) observa nous obstacles deguts a la situació mundial: pandèmia, agressió de Rússia contra Ucraïna; per tant, s'amenaça contínuament el model establert de normes i orientat al diàleg.

És crucial ser conscients dels reptes que ens enfrontem com a societat; segons les Estimacions de població de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat, 2023), la població de Catalunya ha augmentat en 7.951 habitants durant l'any 2021, sent la migració amb l'estranger el principal component del creixement de la població el 2021 (23.270 persones). Com educadors/es socials, tenim la tasca de considerar aquesta realitat i plantejar metodologies i recursos per poder treballar de manera inclusiva.

Convivència interreligiosa al Senegal

Jackes Seck, sacerdot a la catedral de Dakar i ajudant durant onze anys del cardenal de Dakar, porta tota una vida promovent el diàleg entre cristians i musulmans al Senegal, un exemple de país en cohabitació pacífica interreligiosa. La promoció del coneixement i de la comprensió recíproca entre la minoria cristiana senegalesa i els musulmans ha estat font de vocació i estudi per a ell durant molts anys. Per tal d'apropar-se més a la seva població, va decidir estudiar l'Alcorà per viure millor la seva fe, i va animar a molts altres a fer-ho. "La coexistència al Senegal, de fet, és una realitat consolidada des de fa anys, fins al punt que en molts ambients socials es parla d'un diàleg interreligiós de la vida en què els musulmans i els cristians participen en les principals celebracions de l'altra comunitat, com ara la Pasqua o la Tabaski" (Maggiore, D; 2016).

La bona convivència interreligiosa al Senegal, es posa de manifest; ja que Maggiore a l'article "Senegal; un sacerdote enamorado de el Corán y del dialogo" (2016) explica que països del voltant, com Mali, Burkina Faso i Costa d'Ivori han patit i pateixen atacs i conflictes terroristes.

Senegal, el país de la "teranga"

L'antropòleg Abdourahmane Seck a l'article "Planeta futuro"(2019) descriu el significat de la paraula "teranga", en la llengua wòlof; "teranga" no és una paraula simple, es tracta d'una estructura política que transmet sentit i dinamisme per tal que la vida evolucioni, associat a la tolerància, l'ajuda i la felicitat. Morfològicament Seck la desgrana així:

Ter: és com aterrar, arribar a terra ferma després d'un llarg viatge, se'n fa ús en l'àmbit dels pescadors, es tracta de preparar el lloc i aclamar el que arriba.

Teran: transmet la idea d'aconseguir el mateix sentit, la possibilitat de convertir-se en un mateix, la plenitud del ser.

Terang: rebre amb respecte, fent-se responsable de l'altre, ja que l'altre és un igual al mateix.

Convivència senegalesa a Catalunya

En investigacions de "Statista" (2020), Catalunya sumava un total d'aproximadament 22.300 musulmans amb nacionalitat senegalesa.

Ariadana Solé (2020) tècnica a l'Oficina d'Afers Religiosos de l'Ajuntament de Barcelona; reflexiona al voltant del present i el futur de l'islam a Catalunya. Ella explica que actualment existeix una imatge estereotipada de l'islam que l'identifica amb el passat, entès com una etapa de foscor en què la humanitat estava dominada per la religió. Per tant, diu que avui en dia les societats europees celebren haver-se deslligat del domini de les esglésies cristianes i que veuen en l'islam una mena de mirall d'allò que eren i ja no volen ser mai més. No obstant això, Solé declara que això és una construcció i no es correspon a la realitat.

L'Oficina d'Afers Religiosos de l'Ajuntament de Barcelona, lluita per tal que siguin reconeguts tots els drets religiosos com a fonamentals. No obstant això, Solé denuncia que això sigui totalment cert, ja que diu que existeix una desigualtat entre les diverses confessions religioses al nostre país tant en l'àmbit legal, com de recursos, com

d'acceptació per part de la ciutadania. Un exemple que exposa és el dret de realitzar un enterrament segons els preceptes islàmics, pel fet que no és possible i la majoria de vegades la família han de repatriar el difunt al país d'origen.

L'Ariadna Solé manifesta, doncs, el gran repte com a societat i, per tant, la necessitat de desfer-nos d'aquesta mirada d'odi i suspicàcia a la religió musulmana. Ella ens recorda, aquest odi que penetra lliure per les xarxes socials, partits polítics que han obtingut importants èxits mostrant-se explícitament islamòfobs i diversos conflictes veïnals en connivència amb l'extrema dreta. L'Ajuntament de Barcelona, de fet, hi treballa amb el Pla Municipal contra la Islamofòbia des del 2017. El futur de l'islam a Catalunya són les joves i els joves; moltes d'elles persones organitzades en diverses d'associacions; conscients dels seus drets i amb ganes de reivindicar-los com a fonamentals.

Des de l'educació social, és clau presentar estratègies per tal de comprendre la societat en la qual vivim i els reptes que ens enfrontem i així promoure la tolerància i la convivència pacífica entre persones de diferents religions o conviccions. La diversitat religiosa és un fet en les actuals societats multiculturals.

-METODOLOGIA:

El procés de la investigació qualitativa es caracteritza per ser obert, expansiu, no dirrecionat en el seu inici, fonamentat en la intuïció, l'experiència i els punts de vista dels individus, per tal de valorar processos i generar teories fonamentades en les perspectives dels participants. (LeCompte, 1995)

Eines metodològiques emprades

Pel meu treball final de grau he emprat una investigació qualitativa, per això he fet ús d'entrevistes (veure Annex 2) i vivències pròpies personals amb l'objectiu de conèixer diferents perspectives, experiències i opinions que m'apropin a altres realitats. Aquesta elecció implica una aproximació interpretativa i naturalista del món, aproximant-me al context natural i vital dels participants.

Actualment, l'aprenentatge es caracteritza pel desenvolupament de les tecnologies de la informació i el coneixement TIC. L'ús d'aquests recursos dona lloc a nous espais per a les relacions socials, pels processos d'aprenentatge, d'ensenyament, de creació i de gestió del coneixement o investigació educativa. L'elecció de dur a terme diferents entrevistes ha comportat fer ús de la tecnologia, ja que amb alguns dels participants he hagut de fer entrevistes en línia, a causa de la distància.

Recerca documental

Per tal de realitzar un treball final de grau és primordial recuperar i comprovar documents mitjançant la consulta de dades i doncs realitzant una revisió bibliogràfica. Aquesta revisió m'ha permès seleccionar, interpretar i organitzar informació obtinguda sobre l'objecte d'estudi.

Recerca empírica

Per tal de poder respondre i reflexionar al voltant dels objectius d'investigació és necessari escollir un context per dur a terme l'estudi i doncs ubicar el plantejament en espai i temps. El context escollit és Mbour, Senegal. El perfil dels entrevistats s'ajusta a la realitat territorial de totes aquestes persones. El treball vol mostrar la possibilitat de convivència pacífica interreligiosa, a través de les seves experiències. Per això aprofundir en les experiències i els sentiments de cadascuna de les persones convidades a participar-hi en la proposta, he triat realitzar entrevistes semiestructurades. Atès els resultats, considero que ha estat una molt bona opció per conèixer de prop i personalment cada cas.

Tots els participants escollits tenen un pes molt significatiu en l'estudi, ja que són persones vinculades al Senegal i copsats per l'experiència de cohabitació pacífica interreligiosa. Són exactament 6 participants; 3 dones adultes, 2 homes adults i un noi menor.

Aspectes ètics

És primordial dedicar un apartat a comentar que al llarg de la realització del treball s'han tingut en compte un seguit de consideracions ètiques. Tot i que les persones entrevistades han acceptat des de l'inici a contestar les preguntes. No obstant això, un d'ells és menor, i per això vaig proporcionar a la mare un document anomenat

"Consentiment informat per a menors" (veure Annex 1) per obtenir l'autorització de la seva tutora legal. Els i les entrevistades són avisats/des que les dades assolides són tractades amb total confidencialitat i utilitzades únicament amb una finalitat educativa.

Preceptes comuns dels llibres sagrats

Tant la Bíblia com l'Alcorà són llibres sagrats amb molt de pes significatiu històric i espirituals plens de doctrines, codis i tradicions pels creients. Els vaig llegir per separat i uns mesos després he tornat a rellegir-los. Amb relació a l'objectiu específic 2 plantejat: "Presentar possibles connexions entre els dos llibres sagrats", vaig analitzar "Traducció comentada El Coran (García, I;2013) i la "Bíblia catalana, traducció interconfessional" (1993); en les que s'observen una sèrie de correspondències. L'Alcora i la Bíblia representen la cristallització de la paraula de Déu amb força punts en comú i el reconeixement de molts dels profetes. Per exemple, a la Bíblia apareix Abraham, que es tracta d'Ibrahim a l'Alcorà, de la mateixa manera apareix Moisès a la Bíblia, que es tracta de Musa a l'Alcorà.

A través de la meua mirada he identificat 4 preceptes primordials que ofereix tant l'Alcora com la Bíblia:

La **revelació**: a l'Alcorà el profeta Mahoma quan es trobava sol en una cova per reflexionar va sentir l'abraçada d'un ésser brillant que li deia: "Llegeix, en el nom del senyor". Aquest fou l'arcàngel Gabriel, el mateix que li va anunciar a Maria que seria la mare verge d'un profeta creat per Déu al seu ventre. En ambdós llibres Déu revela la seva existència i la nostra com humanitat.

La **promesa**: a l'Alcorà s'explica la promesa de recompensa divina que Déu dona fe, aquesta afirma que de Déu pertany la terra i el cel i ens assegura el paradís per tota l'eternitat. A la Bíblia vers els successos històrics s'intercala la promesa i esperança de Déu per un futur alliberador. En ambdós llibres es manifesta una promesa d'un futur salvador i redemptor, l'espera d'un món millor a la fi dels temps, en el qual Déu estarà amb nosaltres.

La **presència**: a l'Alcorà apareix consecutivament la frase:

"Dios todo lo oye, todo lo ve"; aquesta expressió demostra un Déu present en tots els moments. A la Bíblia es fa ús de l'expressió: "un remei contra els vicis"; al·legant la presència de Déu en tot moment. Els dos llibres mencionen contínuament a Déu com a figura present, ell estarà amb nosaltres fins a la fi del temps.

La **benevolència**: a la Bíblia Déu demana certes exigències per tal de ser veritables deixebles; la caritat, la fraternitat, l'altruisme i l'amor. Algunes de les exigències a l'Alcorà que demana Déu són: la fe, l'oració, la caritat i l'empatia. Ambdós llibres demostren de la importància de ser benevolent; estimant i vetllant; estar atent a Déu.

Tot i viure en un estat aconfessional, el context està influenciat per la pluralitat religiosa, la qual comporta que en el nostre territori sigui un compromís fonamental processar-la. En relació amb l'objectiu específic 5 plantejat: Defensar la necessitat d'abordar la religiositat com una oportunitat per afavorir la cohesió social, és crucial que com educadors/es socials siguem conscients d'aquests 4 eixos vertebradors per tal d'enfocar la nostra pràctica a un afavoriment d'una bona convivència. L'educador/a social té un compromís professional i hauria de ser coneixedor que les persones interactuen des d'altres visions, altres mapes, altres creences i doncs no existeix una única veritat. No es poden menystenir o negar creences vinculades a les identitats personals i comunitàries.

Considero que aquests 4 preceptes tenen un paral·lelisme dins l'educació social.

En primer lloc: la **revelació** en l'educació social és la manifestació de l'educació social com un dret de la ciutadania de caràcter pedagògic.

En segon lloc, la **promesa** en l'educació social es tracta del compromís ètic de la professió cap al subjecte i/o comunitat.

Seguidament, la **presència**, entesa com l'acompanyament de l'educador/a social a la vida de l'usuari/s.

I per últim la **benevolència**, aquest entès com l'analogia amb les bones pràctiques de l'educador/a social.

Les veus de la convivència pacífica interreligiosa

Per tal de desenvolupar aquest treball, he convidat a sis persones per què m'acompanyin durant una part del camí, per a través de les seves vivències com a persones creients de diferents religions, m'ajudin a entendre els factors que fan possible una convivència pacífica interreligiosa en una comunitat.

El seu acompanyament ha estat un mestratge per a mi, tant en la meva dimensió personal com en la professional en l'àmbit social.

M'han ajudat a entendre quins són els valors i les actituds personals i comunitàries per afavorir la convivència. Entendre per compartir. Compartir per entendre.

-Marie Claire "Eva" Dione (Veure annex 3):

Dona, mare i treballadora de quaranta-un anys, nascuda a Dakar, Senegal. Practica la religió cristiana catòlica i viu a Mbour, Senegal. Ella va créixer envoltada de la seva família; catòlics i d'ètnia serer. De petita, es van traslladar tots a Mbour i va anar a l'escola fins als setze anys. Més endavant va treballar en el món de l'hostaleria fins que es va casar i per comoditat i organització va començar a treballar des de casa, venen pollastres. Molta gent de Mbour coneix l'Eva i van a buscar pollastres a casa seva, és una dona treballadora i mare de 5 fills.

-David Moore (Veure annex 4):

Home, pare i treballador de quaranta anys, nascut a Oklahoma, Estats Units. Practica el cristianisme protestant i fa quinze anys que viu a Mbour, Senegal. Va créixer en una família cristiana protestant i va estudiar Relacions internacionals als Estats Units. L'any 2008 junt amb la seva dona, van decidir fer un canvi radical a les seves vides i anar a viure al Senegal, on en David treballa per una ONG amb seu als Estats Units. Avui dia, ja fa catorze anys que viu a Mbour amb la seva dona i els seus 3 fills. En David està encantat de viure al Senegal i l'aventura que anava a ser principalment d'uns tres anys continua i amb desig de seguir. Al Senegal en David, és apreciat per molts/es i conegut amb el nom de "Daouda Toubab"; Daouda nom típic del Senegal i toubab vol dir blanc en wòlof.

-Mansata Kondjira (Veure annex 5):

Dona, mare, àvia i treballadora de cinquanta-quatre anys, nascuda a Kolda, Senegal. Practica l'islam i fa vint-i-vuit anys que viu a Mataró. Va créixer al costat de la seva família, tots practicants de l'islam i d'ètnia mandinka. No va tenir l'oportunitat d'anar a l'escola ni estudiar, però va anar creixent i aprenent en comunitat. Al cap d'uns anys de casar-se, el 1995 va emigrar a Mataró, Catalunya. Avui en dia continua vivint a Mataró i treballa en una empresa de neteja. La Mansata, és coneguda com a "Mamabula" pel seu voltant; com a símbol de respecte i estima. Ella és mare de 6 fills i àvia de 6 nets i somia en tornar al Senegal un cop es jubili.

-Jaume Riera (Veure annex 6):

Home, mossèn i tiet de vuitanta-dos anys, nascut a Barcelona. Practica el cristianisme catòlic i va viure durant quaranta-quatre anys a Mbour, Senegal. Va viure tota la seva infantesa i adolescència vinculades a l'església del seu barri i al moviment escolapi. Amb el pas del temps la seva convicció religiosa familiar va passar a un vessant més personal i va escollir el camí eclesiàstic. L'any 1972, amb trenta-un anys en Jaume va emigrar al Senegal, com a escolapi. Durant quaranta-quatre anys en Jaume ha viscut al Senegal, fent missa cada dia en una església de Mbour: ha conegut de prop l'islam, s'ha sentit un senegalès més i ha après a parlar diola; l'idioma d'una de les ètnies del Senegal. L'any 2016 amb setanta-cinc anys en Jaume va tornar a Barcelona i actualment viu en una comunitat catòlica alhora que dona missa a la parròquia del Carme, Barcelona.

-Adama Touré (Veure annex 7):

Dona, mare i treballadora de trenta-set anys, nascuda a Mbour, Senegal. Practica l'islam i viu a Mbour. Va poder estudiar fins a gairebé la majoria d'edat, ella parla: wolof, lebu, angles i francès a la perfecció. Ha treballat de moltes coses, però ara com ara fa sucs amb la fruita del baobab i els ven pels voltants de Mbour. L'Adama esta divorciada i viu amb la seva mare i els seus 3 fills a Mbour. Ella mai ha sortit del Senegal.

-Basirou Diop (Veure annex 8):

Noi, estudiant i germà gran de setze anys, nascut a Mbour, Senegal. Practica l'islam juntament amb la seva família. Ell és el fill gran de l'Adama, i avui dia està estudiant. La seva mare li pot pagar els estudis i és un dels millors estudiants de la seva escola, té moltes ganes de continuar formant-se i anar la universitat. Cada dia va l'escola caminant i cada tarda juga a futbol al terreny del costat de casa seva. Somia en viatjar a altres països quan sigui més gran, però continuar vivint tota la seva vida al Senegal. El Bas, així és com li diem els que el coneixem, és un jove generós i estimat.

Gràfic de relacions dels participants

Aquest gràfic mostra les relacions entre els participants de l'entrevista, tots i totes vinculats al Senegal en algun moment de la seva vida. Tot i que poden estar vinculats a una ètnia, religió o origen, no obstant, resten connectats per la fe.

Experiència interreligiosa a Mbour

En relació amb l'objectiu específic 4: "Observar la convivència de festivitats cristianes i musulmanes a Mbour", considero que pot ser rellevant explicar la meua experiència. El dia 10 de juliol del 2022, es fusionaven dos fets rellevants; per una banda, era Diumenge; això representa el dia en què Déu va crear la llum i concretament dia en què Jesús va ressuscitar, aquest dia els cristians van a l'església amb motiu d'alegria. Per altra banda, aquell diumenge coincidia amb una de les festes més importants del calendari islàmic: "Tabaski", festa del xai. Aquesta festivitat commemora el passatge de l'Alcorà en què Ibrahim mostra la voluntat de sacrificar el seu fill Ismael com acte d'obediència a Déu, finalment Déu s'adona de la seva gran fe i li dona un xai per a sacrificar.

Recordo amb especial alegria aquest dia, ja que em va fascinar el significat autèntic del concepte "Teranga", com la d'un pont polític cap a l'altre. Els dies que vaig estar

a Mbour, vivia en una comunitat catòlica i aquell matí vàrem anar a missa. Feia molt bon dia i tothom estava molt content, no només perquè era Diumenge sinó perquè després tothom aniria a celebrar la "tabaski" amb familiars, amics, coneguts, veïns, etc. El transcurs del matí a la parròquia vam estar cantant, agraint i comentant coses respecte a la vida.

Recordo sentir una gran plenitud, feia temps que no veia una parròquia tan plena de vida; famílies, molts infants, gent més gran i molta joventut.

Al migdia i finalitzant la missa, uns amics i jo vàrem anar caminant a casa d'una família que ens havia convidat anteriorment per celebrar la festa del xai. Vam arribar, estava ple de gent i vam cuinar i menjar plegats/des. Revisc aquell dia amb molts bons records, un sentiment d'unió i alegria que m'apassionava i m'omplia d'admiració.

Cap al vespre vaig anar a casa d'uns amics, l'Adama i en Bassirou; em van rebre molt contents i vàrem tornar a menjar xai. A la nit vam anar a una festa, "soirée"; de camí el meu amic va parar un moment a la mesquita de Mbour i després vàrem continuar camí fins al local on es feia la festa; estava ple de gent i tothom ballava.

Quan vaig estar al Senegal, escoltava constantment "teranga", a moltes conversacions quotidianes; recordo sovint agrair que m'haguessin convidat a casa a dinar i la contesta era: Senegal és el país de la "teranga". El concepte es repeteix constantment en moltes les conversacions, inclús existeix una ràdio local amb el nom de "teranga", parades de cacauets del carrer també i sobretot molts autobusos urbans.

Aproximació a les veus dels entrevistats/des

A continuació aprofundirem, tot recollint les valoracions sobre l'experiència personal de convivència pacífica interreligiosa de cadascú dels sis protagonistes; sis veus diferents, però que tenen un relat comú. Aquestes veus ens aproximaran a la possibilitat de conviure pacíficament en comunitats on es professen diferents religions, i a la possibilitat de crear espais de diàlegs interreligiosos enfocats en allò que de comú tenen els preceptes dels seus llibres sagrats.

Totes sis veus creen un mosaic humà que fa de la transcendència un fet quotidià, alhora que promou la generació de vincles amb la resta de les persones de les seves comunitats, a Mbour o a Catalunya.

-L'entrevista a la Marie Claire "Eva", m'ajuda a entendre la mirada acollidora que rep dels altres sent **catòlica** en un país de majoria musulmana. Des de petita viu i practica el catolicisme i a l'entrevista diu: "recordo viure la fe amb molta **felicitat**"; aquesta afirmació fa al·lusió a un record de la infantesa lliure de conflictes i a una pràctica religiosa plena d'alegria. L'Eva llegeix la Bíblia habitualment i diu: "el fet de professar la meva religió em permet tenir una identitat a la meva societat". En el Senegal la fe és un dels aspectes més preuats i respectats. L'Eva sempre ha viscut al Senegal, m'explica que sempre ha sentit la seva fe amb total **llibertat** i no recorda haver tingut mai cap mena de conflicte. La pregunta plantejada de perquè creus que hi ha tan bona convivència, l'Eva contesta amb un: "el motiu és senzill, en una sola família hi pot haver diferències de religions, i la convivència és molt bona, tothom es respecta i s'entén". L'Eva concep aquesta bona convivència com un fet natural i li descol·loca saber que hi ha llocs on la religió és motiu de conflicte. Em detalla haver celebrat moltes vegades festes islàmiques; és comú **compartir** espais de celebració amb amics, veïns, coneguts i familiars.

-En David, és l'únic entrevistat que professa el cristianisme **protestant**, fa catorze anys que viu al Senegal i fins ara no ha conegut altres protestants. En David m'explica que a casa seva té la Bíblia i la llegeix regularment com a **forma de vida**, també té l'Alcorà i el llegeix esporàdicament per apropar-se al seu país. En David està molt integrat dins la societat senegalesa i ell i tota la seva família parlen wòlof. En David estima el seu país d'acollida, el Senegal i reconeix que es tracta d'un país més respectuós amb la fe i la religió que no pas molts altres països occidentals. Mai s'ha trobat amb cap conflicte religiós i verbalitza: "Acostumo a tenir escrits i converses meravelloses amb els meus **germans** musulmans i catòlics". L'opinió respecte a la bona convivència interreligiosa del Senegal en David creu que és a causa de la "**teranga**", aquest bon fer dels senegalesos/as contribueix a la bona convivència. El testimoni del David és molt rellevant, ja que tot i practicar el protestantisme i ser una persona immigrant; sempre s'ha sentit escoltat, respectat i apreciat. Considera que el Senegal valora la pau i la comunitat per sobre dels **dogmes**.

-La Mansata és una dona senegalesa, que va arribar a Catalunya amb vint-i-sis anys i des de llavors continua vivint a Mataró. Recorda viure la seva infància molt vinculada a la pràctica religiosa, i tot no, haver pogut aprendre a llegir, des de petita li van anar explicant totes les històries de l'Alcorà, ara com ara sap molts "surahs" de memòria

que recita diàriament. La Mansata és la única participant que diu haver-se sentit menystinguda per altres; també és la única de religió **musulmana** vivint al nostre territori. Ella m'explica: "Quan he fet el ramadà aquí i he continuat anant a treballar, alguns companys de feina em deien que això era una tonteria que havia de menjar i que no tenia cap sentit, jo no m'enfado, no visc per fer mal a ningú; segueixo el que crec i ja està". L'entrevista de la Mansata m'apropa a conèixer l'**islam** que es viu al nostre territori, sovint **desconegut i maltractat**, en la majoria de casos segur fruit de la **ignorància**. Alhora, el seu testimoni m'aproxima a l'islam que recorda del seu poble, ple **d'acolliment i amabilitat**.

- El Jaume és un **mossèn** català que va viure durant quaranta-quatre anys a Mbour, Senegal. Per al Jaume la religió és una forma de vida. El fet de ser mossèn fa que estigui al **servei de la Bíblia** i la llegeixi amb molta regularitat. M'explica que viu la seva religió amb rigor i fermesa, el fet de ser capella fa que passi molt de temps a l'**església**. Ell m'explica: "la meua fe és la mateixa, tot i que quan vivia al Senegal recordo veure sempre totes les esglésies plenes, aquí no passa. Allà, les comunitats religioses estan molt **vives** i això entusiasma. Aquí no sempre és fàcil, però la convicció no l'abandono estigui on estigui". En Jaume té un record del Senegal amb relació a la religió molt viu, quan va tornar després de tants anys, va ser un gran xoc veure les esglésies gairebé buides; però això no fa que perdi la fe. Va viure quaranta-quatre anys al Senegal i mai va sentir-se maltractat o menystingut; al contrari sempre **respectat**. Aquesta bona convivència interreligiosa que rau en: "Potser, per la manera de ser i de fer; la **teranga**". L'entrevista del Jaume em proporciona una mirada comparativa religiosa del cristianisme que es viu a Mbour i al nostre territori.

-L'entrevista a l'Adama m'apropa a la quotidianitat d'una dona senegalesa **musulmana**. L'Adama és una dona forta, plena d'orgull i diu sentir-se agraïda de conèixer l'islam. Practicar i professar la seva religió **l'omple de vida**; fet que denota la tranquil·litat amb la que viu la seva fe **dotada de drets**. Ella sempre ha viscut al Senegal i li entristeix saber que altres no la puguin viure així en altres llocs. L'Adama diu: "És un país laic i democràtic, acceptem totes les religions i no és cap problema"; motiu pel qual creu que hi ha tan bona cohabitació pacífica. L'Adama té un bon fer **hospitalari i afectuós**, que em fa viure la **llibertat religiosa** en primera persona.

- El Bassirou és un jove musulmà que viu a Mbour, per a ell professar la seva religió és una manera de viure en pau familiarment i socialment. Viu la seva religió amb **orgull** i sent la seva fe apreciada per la seva **comunitat**. Mai ha patit cap menyspreu a causa de la religió, i m'explica: "No, mai he tingut cap conflicte, al contrari; la meua religió sempre m'ha portat coses bones". No pot entendre el motiu que fa que pugui haver-hi conflictes entre comunitats o persones de diferents religions, ell diu: "si respectar l'altre forma part de la religió en si". El millor amic d'en Bas, és cristià i acostumen a celebrar les **festivitats religioses** junts. El testimoni del Bas m'ajuda a comprendre la senzillesa del bon fer i de la humanitat darrere de la cohabitació pacífica.

Assoliment dels objectius

L'objectiu principal del treball ha estat: Mostrar que la convivència pacífica interreligiosa és possible. Per això al llarg del treballat s'han anat desenvolupant altres objectius específics que han ajudat a fer visible aquesta oportunitat de cohabitació interreligiosa.

L'objectiu específic 1: "Visibilitzar la cohabitació pacífica de Mbour, Senegal", ha estat dut a terme a través del relat de la meua pròpia experiència a Mbour. Vaig tenir l'oportunitat de passar un mes i mig al Senegal, allà vaig estar en contacte amb la cultura senegalesa, els senegalesos/es i les dues religions del país. Arrel d'aquella experiència puc constatar que vaig ser testimoni d'aquesta bona convivència interreligiosa.

L'objectiu específic 2: "Presentar possibles connexions entre els dos llibres sagrats", ha estat clau pel desenvolupament del treball. El Senegal, i més concretament Mbour; tot i ser un estat laic, es caracteritza per la pràctica religiosa com a forma de vida quotidiana. Tant musulmans com cristians no coneixen només la seva religió, sinó també la de l'altre; motiu que els aproxima i apropa espiritualment. La idea de viure vers un futur prometedor i salvador és comú en ambdues religions. La benevolència cap a l'altre, entesa com una manera de fer amable i altruista, es converteix en una manera de viure i, per tant, tot i creure en Deus diferents, la idea de vida és força semblants. Aquestes connexions entre l'Alcorà i la Bíblia construeixen un tipus de connexió com a forma de viure. Tal i com he comentat anteriorment és important recordar el concepte sufisme en l'islam, aquest tret diferencial d'alguns musulmans/es que s'apropa al concepte "teranga" ja que es relaciona amb un espai d'interioritat, que busca la pau i la convivència.

L'objectiu específic 3: "Relacionar els diferents punts de vista dels creients de Mbour, Senegal". Aquest ha estat desenvolupat vers les entrevistes a les persones escollides. L'apropament personal cap a ells i elles em dona diàriament lliçons de vida; les entrevistes en algun cas vas esdevindrà veritables converses. Sovint les preguntes plantejades es tractaven com una mena d'invitacions per obrir el cor, per mostrar tot allò que ens agermana. Les diferències poden ser un espai per debatre, entendre, intercanviar, crear curiositat vers l'altre, per descobrir i per crear vincles més sòlids. Tots els entrevistats han estat persones creients, amb una connexió al Senegal; tot i que alguns ja no hi viuen. El Senegal és un país acollidor, en el qual practiquis la religió que sigui, seràs estimat i rebut amb alegria. Això és degut a la "teranga"; en wòlof fa referència a l'hospitalitat amb els visitants, familiars, veïns, amics o desconeguts. El concepte fa referència a una estructura política que comporta i transmet dinamisme; tot ésser humà d'aquest planeta té l'obligació de respondre, està per l'altre; això vol dir que a la civilització hi ha una garantia universal de seguretat social. Aquesta "teranga" t'atrapa i et porta a voler practicar-la; aquest principi tan assumit i establert a la societat senegalesa, és un motiu pel qual no han existit conflictes per la religió.

En relació amb l'objectiu específic 4: "Observar la convivència de festivitats cristianes i musulmanes a Mbour". Estar al Senegal i poder viure en primera persona aquesta convivència fou fantàstic; la predisposició en viure les festivitats de l'altre és la clau d'aquesta convivència interreligiosa. Aquest objectiu ha estat desenvolupat vers la vivència personal al Senegal; concretament la del 10 de juliol del 2022, dia de festivitat per musulmans i catòlics.

En relació amb l'objectiu específic 5: "Defensar la necessitat d'abordar la religiositat com una oportunitat per afavorir la cohesió social"; com a ciutadana i futura educadora social en un territori caracteritzat per la pluralitat de religions, hauria de ser primordial la coneixença de les religions que ens envolten per una pràctica professional conscient i moral. És important identificar els llaços d'unió entre cultures religioses diferents i saber crear un bon ambient de convivència. És interessant la implicació d'aquest terme com a concepte de vida, ja que Senegal demostra com la convivència pacífica bona entre les persones i comunitats que pertanyen a diferents religions no és només un aspecte desitjable, sinó que també és possible i factible.

CONSIDERACIONS FINALS

Durant el procés l'elaboració d'aquest TFG, he tornat a fer el mateix viatge des d'una perspectiva més reflexiva. He retornat a la mateixa experiència de convivència pacífica de la mà de les narracions d'aquestes 6 persones que, des de diferents creences; han teixit vincles a partir dels principis comuns de les dues tradicions. Han deixat de banda la inèrcia que ens aboca a prendre decisions fonamentades en prejudicis fal·laços i s'han centrat en aquells fets quotidians que generen comunitat, que arrelen els vincles interpersonals.

Com a educadora social, vaig iniciar aquest viatge per apropar-me de nou a l'experiència viscuda a Mbour per tal d'esbrinar quina era la clau per assolir aquesta convivència pacífica interreligiosa i doncs per descobrir quins eren aquells factors que no només eviten la conflictivitat, sinó que generen vincles honestos de respecte i estimació.

Cal dir que, un motiu de provocació del conflicte és el d'atacar a l'altre fruit del desconeixement de les seves circumstàncies; la seva religió i doncs del que suposa per aquest/a persona professar-la. Quan ens apropem a l'altra amb la intenció d'escoltar-lo sense prejudicar-lo és, llavors, quan ens adonem que hi ha molts més factors comuns que no pas divergents.

Des de la visió de gènere és important saber que les dones de Mbour; i com deia l'Adama a l'entrevista: "visc la meva religió dotada de drets", se senten representades i valorades com a dones. Si les escoltem per conèixer, les seves condicions reals de vida, no les estereotipades per diversos interessos i finalitats, podem començar a desfer-nos de prejudicis que podem tenir a occident resultat de la ignorància de determinades pràctiques, sobretot relacionades amb l'islam i el sufisme.

La Mansata venia del país de la "teranga", en arribar al nostre territori de vegades ha patit i pateix discriminació. Aquesta discriminació religiosa ha estat fruit del desconeixement, de comparatives descontextualitzades de pràctiques, de bones intencions però desinformades. Val a dir que la inconsciència acrítica, el desconeixement premeditat de la realitat de l'altre; contribueix a la desconfiança, al desafecte, al recel, al menysteniment, al conflicte. No obstant, en Jaume va anar a

viure al país de la "teranga" i mai es va trobar cap conflicte religiós ni va patir cap mena de discriminació.

Destacaria dos factors que considero fonamentals en la creació de comunitats de convivència pacífica interreligiosa. El primer el de la família, és un model extensiu i inclusiu. És més que un concepte, és una filosofia transversal i global que resignifica totes les activitats de la vida al Senegal. El segon factor és la "teranga", la manera d'articular les relacions a partir d'un model d'hospitalitat que obre les portes del cor i de la casa a l'altre.

Aquesta "teranga" i els 4 preceptes extrets dels dos llibrets sagrats; donen pas a un paral·lelisme dels preceptes dins l'educació social, molt interessant a tenir en compte en la nostre pràctica afavorint els vincles.

Em pregunto: que passaria si fóssim capaços d'aplicar com a forma de vida la "teranga"? Quines serien les conseqüències si com a professionals apliquéssim la "teranga" com eix vertebrador de la nostra praxis.? Continuaré experimentant per compartir els aprenentatges

-BIBLIOGRAFIA:

- Associació bíblica de Catalunya (2023). *Bíblia catalana, traducció interconfessional*. Disponible en: <https://www.bci.cat/2023>
- Balde, P. H. & Balde, H. (2020). La religió al Senegal – el Muridisme | Emporion, Revista Emporion: <https://emporion.org/la-religio-al-senegal-el-muridisme/>
- Benavent Vallès, E. (2021). Diàleg interreligiós i educació social. Recuperat Campus de la UOC.
- Coneix les religions a Barcelona [en línia] (Consulta 10 de Novembre) Disponible en: <https://ajuntament.barcelona.cat/coneixlesreligions/cristianisme/#quan>
- El sufisme, una espiritualitat universal (2021). Sufi.cat: <https://www.sufi.cat/el-sufisme-una-espiritualitat-universal/>
- Expansión (2023). *DatosMacro.com*. Disponible en: <https://datosmacro.expansion.com/pib/senegal>
- García [Isa] (2013). Traducción comentada El Coran. Version interactiva
- Gencat (2023). *Mapa religió de Catalunya*. Disponible en: <https://justicia.gencat.cat/ca/ambits/afers-religiosos/estudis/Mapa/>
- Iglesias, A (2019). La 'teranga' es un puente político hacia el otro. 18 novembre, de El País. Disponible a: https://elpais.com/elpais/2019/11/21/planeta_futuro/1574338182_211804.html
- LeCompte, M (1995). Un matrimonio conveniente: Diseño de investigación cualitativa y estándares para la evaluación de programas: Revista Electrónica de Investigación y Evaluación Educativa.
- Moreras, J (2017). Quin islam per a quina Catalunya?. Ara.cat. Disponible a: https://www.ara.cat/opinio/quin-islam-quina-catalunya_129_1311343.html
- Miranda, I (2016). Senegal; un sacerdote enamorado de El Corán y del diálogo: Departamento de diálogo Arquidiócesis. Disponible en: [sacerdote-enamorado-de-el-coran-y-del-dialogo/](https://www.ara.cat/opinio/quin-islam-quina-catalunya_129_1311343.html)
- Oficina de información diplomática (2022). Republica del Senegal: Ministerio de Asuntos Exteriores, Unión Europea y Cooperación: https://www.exteriores.gob.es/Documents/FichasPais/SENEGAL_FICHA%20PAIS.pdf
- Pont, E. (2019). Sunismo y chiismo, las dos ramas del islam. *La Vanguardia*. Disponible en: <https://www.lavanguardia.com/vida/junior-report/20190528/462436747454/sunitas-chiitas-islam.html>
- Rodríguez, D (2020). L'entrevista: Universitat oberta de Catalunya
- Sagrada Biblia Mons Straubinger. Biblia completa: (1991). Disponible en: <https://archive.org/details/SagradaBibliaMonsStraubinger.BibliaCompletaPDF/page/n25/mode/2up>

-Salas, C (2022). ¿Quién y cómo se escribió la Biblia?. La Sociedad, Sitio web: https://www.lainformacion.com/asuntos-sociales/quien-y-como-se-escribio-la-biblia_HCFMtfq3YicEF83Tux8484/

-Sambe, B (2015). Senegal: un islam local en épocas de globalización religiosa. *Nueva Sociedad*. Disponible en: <https://nuso.org/articulo/senegal-un-islam-local-en-epocas-de-globalizacion-religiosa/>

-Sanjuán, L (2019). L'entrevista i la història de vida: Universtat oberta de Catalunya.

-Statista. (2020). Musulmanes en Catalunya 2019, por nacionalidad. Disponible a: <https://es.statista.com/estadisticas/555354/musulmanes-en-cataluna-por-nacionalidad/>

-Strack, C (2022). Diálogo interreligioso, una clave para la paz. El Mundo. Disponible en: <https://www.dw.com/es/di%C3%A1logo-interreligioso-una-clave-para-la-paz/a-63036311>

-The religion of islam (2023). *Sufismo*. Disponible en: <https://www.islamreligion.com/es/articles/1388/viewall/sufismo-parte-1-de-2/>

-Strack, C (2022). Diálogo interreligioso, una clave para la paz. El Mundo. Disponible en: <https://www.dw.com/es/di%C3%A1logo-interreligioso-una-clave-para-la-paz/a-63036311>

-ANNEX:

Annex 1:Declaració de consentiment informat

Aquest document vol informar-vos sobre un treball (d'ara en endavant en direm "Estudi" al que us convidem a participar. Aquest Estudi el duu a terme un/a estudiant en el marc de l'assignatura TREBALL FINAL DE GRAU i ha sigut aprovat pel professorat responsable de l'assignatura. La nostra intenció és que rebeu la informació correcta i suficient per a què pugueu decidir si accepteu o no participar en aquest Estudi. Us demanem que llegiu aquest document amb atenció i que ens formuleu els dubtes que tingueu.

Títol de l'estudi:La convivència pacífica interreligiosa a Mbour, Senegal

Objectiu de l'estudi: En aquest estudi el que volem és mostrar la viabilitat de cohabitació pacífica interreligiosa. Per a fer-ho, volem analitzar el punt de vista de persones que viuen a Mbour, Senegal o hi hagin viscut.

Responsable de l'estudi: Alba Pérez Pedrerol

Jo Alba Pérez Pedrerol rebo en primera persona el consentiment de l'Adama Touré major d'edat amb numero d'identitat: 1 07 19851218 00009 0 que acredita el seu fill menor d'edat Bassirou Diop amb numero d'identitat: 1 09 7865456 0090 6, en la seva qualitat de mare ha poder formar part del treball final de grau, oferint les respostes a l'entrevista plantejat. L'altre progenitor no s'oposa a la participació del nostre fill en aquest Estudi.

MANIFESTO QUE HE ESTAT INFORMAT/DA DE LES QÜESTIONS SEGÜENTS RELACIONADES AMB L'ESTUDI:

La participació en aquest estudi és voluntària i, si en qualsevol moment desitjo canviar la meva decisió, puc retirar el meu consentiment en qualsevol moment.

La participació en aquest estudi consisteix en realitzar una sèrie de preguntes per tal de conèixer la seva visió religiosa com a ciutadans de Mbour, Senegal. La persona Responsable del tractament de les dades personals del menor al meu càrrec és Alba Pérez Pedrerol.

Les dades del menor seran recollides i tractades amb finalitats exclusives docents i d'investigació i sense ànim de lucre.

Les dades del menor seran anonimitzades, de manera que no es podrà conèixer la identitat del menor a partir de les dades que es recullin.

Es guardarà secret sobre la informació personal que facilito, i només es farà servir amb finalitat docent i d'investigació en el marc d'aquest Estudi, de manera que el menor no es pugui identificar en els resultats de l'estudi.

Seguint el principi de minimització, només es recolliran les dades mínimes que siguin necessàries per portar a terme l'Estudi, i una vegada hagi acabat la finalitat docent o de recerca que es derivi d'aquest estudi, es destruirà tota la informació de caràcter personal que hagi facilitat de forma definitiva.

El menor al qual represento ha estat informat mitjançant uan conversa en primera persona sobre l'Estudi, la seva finalitat i les dades que es recolliran, i ha consentit a participar en aquest Estudi.

El tractament de les dades de caràcter personal de tots els subjectes participants s'ajustarà al que es disposa al Reglament General de Protecció de Dades (UE) 2016/679 i a la Llei Orgànica 3/2018 de Protecció de Dades Personals i garantia dels drets digitals. D'acord amb el que s'estableix en aquesta legislació, podeu exercir els drets d'accés, modificació, oposició i supressió de les dades de caràcter personal del menor a càrrec vostre dirigint-vos al Responsable del tractament a través dels canals de contacte establerts.

AUTORITZACIÓ A PARTICIPAR A L'ESTUDI:

Autoritzo al Sr./Sra. **Alba Pérez Pedrerol**, Responsable de l'estudi, amb DNI número **48035846-R** i correu electrònic personal **albappedrerol@gmail.com**, Estudiant de l'assignatura Treball Final de grau en Educació Social de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) perquè tracti les dades de caràcter personal facilitades corresponents al menor al qual represento, per a la realització de la recerca descrita en el marc de l'Estudi indicat. A la taula següent es resumeix de manera esquemàtica com es tractaran aquestes dades:

Informació bàsica sobre protecció de dades personals	
Responsable del tractament	Alba Pérez Pedrerol albappedrerol@gmail.com , 676431397

Finalitats	Dur a terme les activitats de recerca detallades al marc de l'Estudi Només si vostè ens ho autoritza, gestionar la autorització d'ús de la imatge del menor i utilitzar el material fotogràfic i audiovisual que contingui la seva imatge i veu al marc de l'Estudi.
Legitimació	Consentiment del pare/mare o tutors legals del menor interessat En cas que es recullin imatges d'un menor, consentiment del pare/mare/tutor legal per l'ús de la imatge/vídeo/so del menor interessat
Destinatari	Les seves dades seran utilitzades únicament per <i>Alba Pérez Pedrerol</i> i no es comunicaran a tercers sense el seu consentiment, excepte en el supòsits previstos per la llei.
Drets dels interessats	Podreu exercitar el vostre dret d'accés, rectificació, suspensió, oposició, portabilitat i limitació enviant un correu electrònic a albappedrerol@gmail.com adjuntant una fotocòpia del DNI o document acreditatiu de la seva identitat.
Informació addicional	Podreu revisar la informació addicional sobre el tractament de les dades personals a l'apartat següent.

Annex 2: Model d'entrevista

1-Ets creient? Quina és la teva religió? La teva convicció és d'origen familiar?

2-Tens l'Alcorà o la Bíblia a casa? Si els llegiu amb regularitat, què busqueu en aquesta lectura? Què significa per a tu -personalment, familiarment i socialment- professar la teva religió?

3-Com vius la teva religió? En rigor? Ho vius individualment o en comunitat? Segueix tots els preceptes? Si no, quins segueixes? Visiteu regularment la mesquita o el temple?

4-Com vius la teva fe al Senegal i aquí? Canvia la teva experiència religiosa en funció del país on vius actualment.

5-T'has sentit maltractat i/o menystingut per persones d'una altra religió?

6-Has viscut conflictes relacionats amb la professió de la teva religió?

7-Per què creus que hi ha tan bona convivència interreligiosa al Senegal? .

8-Per què consideres que hi ha països on la convivència és dolenta per la religió?

Quins creus que són els factors que generen una mala convivència entre comunitats o persones de diferents religions?

9-Has celebrat una festa musulmana/cristiana perquè un familiar o amic professa una altra religió?

Annex 3: Marie Claire Eva Dione

(Entrevista online 9/12/2022)

1- Ets creient? Quina és la teva religió? La teva convicció és d'origen familiar? Jo sóc catòlica des de que vaig néixer, els meus pares són catòlics també i des de ben petita recordo viure la fe amb molta felicitat.

2-Tens l'Alcorà o la Bíblia a casa? Si els llegiu amb regularitat, què busqueu en aquesta lectura? Què significa per a tu -personalment, familiarment i socialment- professar la teva religió? Sí, tinc una Bíblia a casa. La llegeixo habitualment sola o amb la família, llegint-lo busco la salvació de Déu, i la pròpia pau interior. El fet de professar la meva religió em permet tenir una identitat a la meva societat.

-Com vius la teva religió? En rigor? Ho vius individualment o en comunitat? Segueix tots els preceptes? Si no, quins segueixes? Visiteu regularment la mesquita o el temple? Jo visc la meva religió segons les recomanacions divines establertes, també ho visc en comunitat anant a missa. És difícil viure tots els preceptes estrictament, però procuro respectar la majoria dels dogmes.

4-Com vius la teva fe al Senegal i aquí? Canvia la teva experiència religiosa en funció del país on vius actualment. Sempre he viscut al Senegal, la meva fe la visc i la sento amb total llibertat.

5-T'has sentit maltractat i/o menystingut per persones d'una altra religió? Mai m'he sentit maltractada ni menyspreada pels altres. Aquí al Senegal musulmans i catòlics conviuen en perfecta harmonia i la religió no es un problema.

6-Has viscut conflictes relacionats amb la professió de la teva religió? No, mai n'he viscut cap de conflicte.

7-Per què creus que hi ha tan bona convivència interreligiosa al Senegal? Sí, es cert que hi ha una bona convivència; el motiu és senzill, en una sola família hi pot haver diferències de religions, i la convivència es molt bona, tothom es respecta i s'entén.

8-Per què consideres que hi ha països on la convivència és dolenta per la religió? Quins creus que són els factors que generen una mala convivència entre comunitats o persones de diferents religions? Considero que els insults per motiu religiós i la blasfèmia cap una persona o comunitat; oposant-se a la veritat de la fe i de Déu pot fer molt de mal i ser font de generar una mala convivència.

9-Has celebrat una festa musulmana/cristiana perquè un familiar o amic professa una altra religió? Sí, diverses vegades i m'agrada molt compartir-ho.

Annex 4: David Moore

(Entrevista online 23/12/2022)

1- Ets creient? Quina és la teva religió? La teva convicció és d'origen familiar?

Sóc cristià, seguidor de Jesús i formo part d'una església baptista. Els meus pares són cristians, amb el temps he anat aprenent les disciplines i els ensenyaments de la fe cristiana per a mi mateix.

2-Tens l'Alcorà o la Bíblia a casa? Si els llegeix amb regularitat, què busqueu en aquesta lectura? Què significa per a tu -personalment, familiarment i socialment- professar la teva religió? Jo tinc els dos llibres a casa, llegeixo la Bíblia regularment i l'Alcorà esporàdicament. Ho llegeixo per aprendre la veritat i aplicar-la a la meva propa

vida, per conèixer Déu i saber que esperar i l'estudio per ensenyar la Bíblia als altres. Per a mi, professar la meva religió és fonamental per practicar la meva fe. En primer lloc ofereix l'esperança de la redempció del pecat a través de Jesús i després ofereix un ensenyament sobre com viure de la manera que Déu desitja. Aquesta veritat toca tots els aspectes de la meva vida: personals, familiars i socials.

3-Com vius la teva religió? En rigor? Ho vius individualment o en comunitat? Segueix tots els preceptes? Si no, quins segueixes? Visiteu regularment la mesquita o el temple? Cal viure la fe en comunitat, Jesús ensenya els seus deixebles a estimar Déu i a estimar-nos els uns als altres. Sovint ens retrobem amb altres creients, per compartir els ensenyaments de l'evangeli.

4-Com vius la teva fe al Senegal i aquí? Canvia la teva experiència religiosa en funció del país on vius actualment. Estimem el nostre país d'acollida, el Senegal. Mentre m'esforço per practicar la meva fe allà on visqui, he descobert que el Senegal és més respectuós amb la fe i la religió que molts països occidentals.

5-T'has sentit maltractat i/o menystingut per persones d'una altra religió? Mai he estat maltractat al Senegal per la meva fe. Acostumo a tenir escrits i converses meravelloses amb els meus amics musulmans i catòlics.

6-Has viscut conflictes relacionats amb la professió de la teva religió? No, mai he tingut cap problema.

7-Per què creus que hi ha tan bona convivència interreligiosa al Senegal? Crec que el Senegal valora la pau i la comunitat per sobre del dogma. La filosofia de la "teranga" contribueix a aquesta convivència tranquil·la.

8-Per què consideres que hi ha països on la convivència és dolenta per la religió? Quins creus que són els factors que generen una mala convivència entre comunitats o persones de diferents religions? Crec que hi ha dos factors que contribueixen a la mala convivència; un és l'aplicació dogmàtica de les lleis d'una religió més que d'una altra i l'altre, la ignorància que malauradament contribueix molt al conflicte

9-Has celebrat una festa musulmana/cristiana perquè un familiar o amic professa una altra religió? Sí, des de que visc al Senegal he celebrat moltes festes amb els meus amics musulmans.

Annex 5: Mansata Kondjira

(Entrevista presencial 24/12/2022)

1-Ets creient? Quina és la teva religió? La teva convicció és d'origen familiar? Si, jo soc musulmana i la meva família també.

2-Tens l'Alcorà o la Bíblia a casa? Si els llegiu amb regularitat, què busqueu en aquesta lectura? Què significa per a tu -personalment, familiarment i socialment- professar la teva religió? A casa tenim l'Alcorà, jo no vaig poder aprendre a llegir però des de petita m'han explicat totes les històries del llibre i he après molts "surahs", capítols del llibre que recito diàriament. Professar la meva religió em fa ser qui soc i familiarment m'omple d'orgull.

3-Com vius la teva religió? En rigor? Ho vius individualment o en comunitat? Segueix tots els preceptes? Si no, quins segueixes? Visiteu regularment la mesquita o el temple? Visc la meva religió en rigor, no puc visitar sempre la mesquita, però faig els 5 precis diaris a casa meva.

4-Com vius la teva fe al Senegal i aquí? Canvia la teva experiència religiosa en funció del país on vius actualment. Quan vaig arribar del Senegal, va ser difícil adaptar-me però poc a poc vaig estar millor. La meva fe la sento igual de forta allà on sigui, tot i que ser musulmà/na aquí te dificultats; quan tens una feina no pots parar per orar a les hores establertes, ni tenir dies de festa quan per a tu és un festiu. Quan em jubilli tinc moltes ganes de tornar a viure al Senegal i acabar la meva vida allà.

5-T'has sentit maltractat i/o menystingut per persones d'una altra religió? Si, quan he fet el ramada aquí i he seguit anant a treballar; alguns companys/es de feina em deien que això era una tonteria que havia de menjar i que no tenia cap sentit. Jo no m'enfado, no visc per fer mal a ningú; segueixo el que crec i ja està.

6-Has viscut conflictes relacionats amb la professió de la teva religió? No, no he tingut cap conflicte greu, però molts aquí molta gent li enfada que practiquem l'islam.

7-Per què creus que hi ha tan bona convivència interreligiosa al Senegal? Respectem les religions, si hi ha un problema; ho diem i ho parlem per solucionar-ho.

8-Per què consideres que hi ha països on la convivència és dolenta per la religió? Quins creus que són els factors que generen una mala convivència entre comunitats o persones de diferents religions? No ho sé.

9-Has celebrat una festa musulmana/cristiana perquè un familiar o amic professa una altra religió? No, però alguna vegada en alguna festa he portat a la feina algun menjar típic senegalès i a molts els hi ha encantat.

Annex 6: Jaume Riera

(Entrevista presencial 15/12/2022)

1-Ets creient? Quina és la teva religió? La teva convicció és d'origen familiar? Jo soc catòlic de naixement, batejat al cap de 3 dies. Si, vinc d'una família molt catòlica, tot i que a mi sempre m'han dit que ha de passar de la convicció familiar a la personal, i ho vaig viure així.

2-Tens l'Alcorà o la Bíblia a casa? Si els llegiu amb regularitat, què busqueu en aquesta lectura? Què significa per a tu -personalment, familiarment i socialment- professar la teva religió? Si, jo tinc la Bíblia, molt sovint la llegeixo tot i que m'agradaria llegir-la molt més; sempre penso que potser és un llibre que no hem venerat prou. La lectura ofereix la carta de Déu als homes, per a mi és una font de vida. La meva religió forma part de la meva vida, ser mossèn fa que estigui al servei de la Bíblia i visqui la religió sobretot socialment, ja que somio que tothom estigui enamorat d'ella. No es tracta d'una tasca fàcil, perquè el llibre té moltes versions amb possibilitat d'interpretacions vàries.

3-Com vius la teva religió? En rigor? Ho vius individualment o en comunitat? Segueix tots els preceptes? Si no, quins segueixes? Visiteu regularment la mesquita o el temple? Visc la meva religió com a forma de vida, el fet de ser capella fa que passi molt de temps al temple i la veritat, m'hi sento molt bé, a l'església i a tot arreu. Personalment, intento seguir tots els preceptes. Remarcaria que a l'antic testament n'hi havia al voltant de 600 preceptes, però Jesús el resumeix amb un que m'hi sento molt identificat: l'estima, entesa com la capacitat de vetllar i estar atent.

4-Com vius la teva fe al Senegal i aquí? Canvia la teva experiència religiosa en funció del país on vius actualment. La meva fe és la mateixa, tot i que quan vivia al Senegal recordo veure sempre totes les esglésies plenes, aquí no passa. Allà, les comunitats religioses estan molt vives i això entusiasma. Aquí no sempre és fàcil, però la convicció no l'abandonaré estigui on estigui.

5-T'has sentit maltractat i/o menystingut per persones d'una altra religió? No, mai m'he sentit maltractat. Al Senegal vaig estar a la Casamance a una zona on predominava molt la religió animista, la religió al Senegal ve sempre molt lligada a redescobrir la bellesa interior de les persones.

6-Has viscut conflictes relacionats amb la professió de la teva religió? Mai, sempre m'he sentit respectat.

7-Per què creus que hi ha tan bona convivència interreligiosa al Senegal? Potser, per la manera de ser i de fer; la "teranga". És exemplar això no passa a tot arreu.

8-Per què consideres que hi ha països on la convivència és dolenta per la religió? Quins creus que són els factors que generen una mala convivència entre comunitats o persones de diferents religions? Pel fanatisme i el no respectar el diferent.

9-Has celebrat una festa musulmana/cristiana perquè un familiar o amic professa una altra religió? Sí, i ara des de que visc a Barcelona; participo a les trobades interreligioses de la ciutat. Just avui a la tarda hi ha una trobada d'agrupament interreligiós del Raval, al carrer Tallers. Allà ens trobarem persones de 7 religions diferents, i compartirem i això és molt bonic.

Annex 7:Adama Touré

(Entrevista presencial 17/07/2022)

1-Ets creient? Quina és la teva religió? La teva convicció és d'origen familiar? Si, jo practico l'islam des de que vaig néixer

2-Tens l'Alcorà o la Bíblia a casa? Si els llegiu amb regularitat, què busqueu en aquesta lectura? Què significa per a tu -personalment, familiarment i socialment-

professar la teva religió? Si, el llegeixo sempre. Em fa sentir orgullosa i agraïda de conèixer l'islam. Professar la meva religió em fa sentir molt bé i m'omple de vida.

3-Com vius la teva religió? En rigor? Ho vius individualment o en comunitat?

Segueix tots els preceptes? Si no, quins segueixes? Visiteu regularment la mesquita o el temple? Visc la meva religió en comunitat i també individualment. Clar, segueixo tots els preceptes i vaig sempre a la mesquita.

4-Com vius la teva fe al Senegal i aquí? Canvia la teva experiència religiosa en funció del país on vius actualment. Jo mai he sortit del Senegal, sempre he viscut la meva religió dotada de drets.

5-T'has sentit maltractat i/o menystingut per persones d'una altra religió? Mai.

6-Has viscut conflictes relacionats amb la professió de la teva religió? Mai, ni tampoc conec a ningú que li hagi passat.

7-Per què creus que hi ha tan bona convivència interreligiosa al Senegal? És un país laic i democràtic, acceptem totes les religions i no és cap problema.

8-Per què consideres que hi ha països on la convivència és dolenta per la religió? Quins creus que són els factors que generen una mala convivència entre comunitats o persones de diferents religions?No ho sé, potser hi ha altres conflictes amagats.

9-Has celebrat una festa musulmana/cristiana perquè un familiar o amic professa una altra religió?Sí, i tant! Molts cops, quan és una festa cuinem i convidem a tothom a menjar, és motiu de celebració i comunitat.

Annex 8: Bassirou Diop

(Entrevista presencial 27/07/2022)

1-Ets creient? Quina és la teva religió? La teva convicció és d'origen familiar? Si, soc musulmà des que vaig néixer. Que jo recordi, tota la meva família són musulmans.

2-Tens l'Alcorà o la Bíblia a casa? Si els llegiu amb regularitat, què busqueu en aquesta lectura? Què significa per a tu -personalment, familiarment i socialment- professar la teva religió? Si, tinc l'Alcora a casa i l'acostumo a llegir regularment. Per a mi professar la meva religió és una manera de viure en pau familiarment i socialment.

3-Com vius la teva religió? En rigor? Ho vius individualment o en comunitat? Segueix tots els preceptes? Si no, quins segueixes? Visiteu regularment la mesquita o el temple? Visc la meva religió amb molt d'orgull i felicitat. No segueixo tots els preceptes, però ho intento. Cada setmana visito la mesquita de Mbour.

4-Com vius la teva fe al Senegal i aquí? Canvia la teva experiència religiosa en funció del país on vius actualment. Sempre he estat al Senegal i vull viure aquí sempre, pero si puc voldria conèixer Espanya, Barcelona. La meva fe aquí es lliure i apreciada.

5-T'has sentit maltractat i/o menystingut per persones d'una altra religió? Mai, enlloc.

6-Has viscut conflictes relacionats amb la professió de la teva religió? No, mai he tingut cap conflicte, al contrari; la meva religió sempre m'ha portat coses bones.

7-Per què creus que hi ha tan bona convivència interreligiosa al Senegal? Senegal és un país laic i tots respectem les religions que coexisteixen.

8-Per què consideres que hi ha països on la convivència és dolenta per la religió? Quins creus que són els factors que generen una mala convivència entre comunitats o persones de diferents religions? No entenc per què hi ha països que s'enfronten per les religions, si respectar l'altre forma part de la religió en si.

9-Has celebrat una festa musulmana/cristiana perquè un familiar o amic professa una altra religió? Sí, amb el meu millor amic..

